

Gastar och spökskepp

Det var sjömännens största skräck att drunkna och försvinna i havets djup utan någon ordentlig begravning. Då var de nämligen dömda att vandra över haven som gastar, osaliga andar som hörde till varken himlen eller helvetet. Vissa av dessa gastar såg rysliga ut, som ruttnande benrangel med lysande ögonhålor. Andra såg bara ut som sjömannen när han levde. Ibland flöt den drunknades lik in till stranden. Då följde gästen också med och började spöka på platsen för att visa var kroppen låg. Ibland gick gästen till och med upp till hus i närheten och knackade på. Sådana spöken kallades i Sverige ofta för "strandvaskare".

När den drunknades kropp hittats och begravts på en kyrkogård fick sjömannens osaliga själ äntligen frid och slutade spöka. Ibland kunde strandvaskaren hoppa upp på ryggen på någon som gick längs stranden. Hade man fått en sådan "ryggsittare" på sig kändes det ordentligt, ty de var tunga som tusen oförlåtna synder. Då var det bara att sätta kurs mot närmsta kyrkogård, och väl där tippa av ryggsittaren innanför kyrkomuren. Då var spökproblemet också löst.

Oftare var det så att gastarna liftade med förbipasserande fartyg. Sådana spöken blev man aldrig av med. Om tillräckligt många gastar klängde sig ombord kunde de till och med ta över fartyget.

Sedan fanns det också fartyg som i sig var spöken. Skepp som hade förlit i stormar och andra olyckor kunde fortfarande ses segla med besättning och allt.

Den mest kända av dessa spökskepp var "Den flygande holländaren". I fyrahundra år har sjömän svurit på att de sett Den flygande holländaren kring Godahoppsudden i södra Afrika.

Legenden säger att en holländsk kapten, Vanderdecken eller Van Falkenberg, var så utled efter flera dagars stiltje att han försvor sin själ till djävulen i utbyte mot lite vind. Djävulen hörde kaptenens rop, tog hans själ och blåste sedan vind i skeppets segel. Än idag ska alltså detta fartyg segla med djävulsvinden vinande i masterna och med sin själlösa kapten vid rodet.

Det är oftast i de värsta stormarna vid Godahoppsudden som Holländaren siktas. Ibland dyker det också upp i lugnt väder och alla som är dumma nog att gå ombord blir fast där för evigheten.

1. Vilket annat ord skulle man kunna säga istället för *gast*?
2. Varför ville gästen visa var hans kropp låg tror du?
3. Hur blir man av med en strandvaskare?
4. Vad kunde hända om för många gästar hamnade på ett skepp?
5. I vilket land ligger Godahoppsudden?
6. Vad betyder *stiltje*?
7. Om du blev tvungen att segla på havet för evigt, vilka människor skulle du vilja ha med ombord?

